

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ МИКОЛАЇВСЬКОЇ
ОБЛДЕРЖАДМІНІСТРАЦІЇ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ЦЕНТР ТУРИЗМУ, КРАЄЗНАВСТВА
ТА ЕКСКУРСІЙ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ

ПОГОДЖЕНО
Протокол засідання науково-
методичної ради
Миколаївського обласного
Центру туризму,
краєзнавства та екскурсій
учнівської молоді від
01.09.2017 №3

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ департаменту освіти і
науки Миколаївської
облдержадміністрації від
21.09.2017 № 626

Навчальна програма з позашкільної освіти
пошуково-дослідницького напрямку
«Правознавство»
(для наукової секції Малої академії наук)
3 роки навчання

м. Миколаїв-2017

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Правознавство сприяє формуванню законослухняного світогляду, активної життєвої позиції, свідомого бажання пізнавати законодавство України, європейських країн, приймати активну участь в боротьбі з протизаконними діями, проявами сепаратизму, сприяти ствердженню режиму законності та правопорядку як на побутовому, так і на державному рівні. Водночас під час наукової пошукової діяльності вихованці пізнають історію рідного краю, витоки національної правової культури, свій родовід, знайомляться з пам'ятками права. Можливість вирішення цих нагальних для сучасної української освіти питань в процесі діяльності секції МАН з правознавства визначає актуальність створення даної програми.

Метою навчальної програми з правознавства є виховання всебічно розвиненої особистості засобами науково-пошукової діяльності з правознавства та формування в процесі навчання таких компетентностей:

- любов до Батьківщини, поваги до правових, історичних, культурних та природних пам'яток рідної землі;
- отримання навичок наукової пошуково-дослідницької роботи;
- формування високих моральних якостей, самодисципліни, вміння визначати мету та досягати її, працювати в колективі (команді), аналізувати власні дії та дії товаришів.
- сприяти підвищенню рівня інтелектуального, морального, правового, соціального, наукового розвитку;
- уміння знаходити необхідну інформацію з теми, знайомитися з правовими пам'ятками, нормативно-правовими документами, навчальною та науковою літературою, формувати особистісне ставлення до досліджуваного матеріалу;
- уміння користуватись бібліотеками, архівами, інтернет-ресурсами, законами, коментарями, науковою та навчальною літературою;

- набуття досвіду написання науково-дослідницької роботи, захисту набутих досягнень, участь в науковій дискусії, обґрунтування власних поглядів та наукова критика інших;

- здатність до співробітництва, культура спілкування, свідоме ставлення до власної безпеки та законних прав і інтересів оточуючих, формування позитивних якостей(самостійність, працелюбність, ініціативність, відповідальність), вміння працювати в колективі.

Навчальна програма передбачає 3 роки навчання:

- 1-й рік – основний рівень – 62 год. на рік, 2 год. на тиждень;
- 2-й рік – основний рівень – 124 год. на рік, 4 год. на тиждень;
- 3-й рік – основний рівень – 186 год. на рік, 6 год. на тиждень.

Програму побудовано на основі блочного принципу, характерного для програм Комплексу. Програма секції формується шляхом включення до неї блоків, частина з яких є загальною для всієї системи права України (предмет, метод, система, джерела), інші (окремі інститути права) обираються керівником відповідно до обраного виду пошуково-дослідницької роботи.

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Перший рік навчання

Назва розділу, теми	Кількість годин		
	Теоретичні заняття	Практичні заняття	Всього
Розділ 1. Вступ	2/2/2	0	2/2/2
1.1. Правознавство як галузь наукових знань	2/6/8	4/6/8	6/12/16
Розділ II. Основи теорії держави і права			
2.1. Загальні положення про державу і право	2/4/6	2/4/6	4/8/12
2.2. Загальна характеристика права України	2/4/6	2/4/6	4/8/12
Розділ III. Основи конституційного права			
3.1. Основи конституційного права України	4/4/8	2/4/8	6/8/16
3.2. Система органів влади в Україні (законодавча, виконавча, судова).	4/4/10	2/4/10	6/8/20
3.3. Місцеве і регіональне самоврядування.	4/8/10	2/8/10	6/16/20
3.4. Автономна Республіка Крим.	4/8/10	2/8/10	6/16/20

Розділ IV. Основи адміністративного права			
4.1. Основні засади адміністративного права	4/2/8	4/2/8	8/4/16
4.2. Суб'єкти адміністративного права.	4/8/10	2/8/10	6/16/20
4.3. Система центральних органів державної виконавчої влади України	4/4/10	2/8/10	6/12/20
4.4. Адміністративні правопорушення та адміністративна відповідальність	4/8/12	4/8/12	8/16/24
4.5. Відповідальність за окремі види адміністративних правопорушень	2/8/10	2/10/10	4/18/20
Всього	42/70/110	30/74/	72/144/216

Третій рік навчання

Назва розділу, теми	Кількість годин		
	Теоретичні заняття	Практичні заняття	Всього
Вступ	4	0	4
Розділ 1.. Загальнотуристська підготовка	18	14	32
1.1. Актуалізація знань попереднього	2	0	2

року навчання			
1.2. Історія розвитку та сучасний стан туризму	2	0	2
1.3. Правила проведення туристських подорожей з учнівською та студентською молоддю України	4	0	4
1.5 Топографічна підготовка. Орієнтування на місцевості	2	6	8
1.6. Загальнотуристське спорядження	2	0	2
1.7. Харчування в поході	4	2	6
1.8. Правила санітарії та гігієни. Перша долікарська допомога	2	6	8
Розділ 2. Спеціальна туристська підготовка	18	44	62
Розділ 3. Фізична підготовка	0	56	56
Розділ 5. Підготовка та участь в туристсько-краєзнавчих заходах (1 - 3-денні походи, змагання тощо)	0	60	60
Підсумок	2	0	2
РАЗОМ			
Багатоденна туристсько-краєзнавча подорож	Поза сіткою годин		

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

РОЗДІЛ І. ВСТУП(1 год.)

1.1. Правознавство як галузь наукових знань.

Історія розвитку правознавства в Україні. Поняття про закон, підзаконний акт, нормативно-правовий документ, коментарі та роз'яснення до чинного законодавства, правничу літературу. Галузі права.

РОЗДІЛ ІІ. ОСНОВИ ТЕОРІЇ ДЕРЖАВИ І ПРАВА

2.1. Загальні положення про державу і право

Визначення держави та її ознаки. Форми держави. Функції держави. Система органів держави(механізм держави).

Поняття права і його ознаки. Функції права. Джерела(форми) права.

Виникнення і розвиток української державності.

Практичні заняття: дослідження та складання план-конспектів історії виникнення та розвитку української держави використовуючи монографічну літературу.

2.2. Загальна характеристика права України

Соціальні норми та їх класифікація. Характерні риси права України. Джерела права України. Норми права, їх види та структура. Застосування і тлумачення норм права. Правові відносини.

Юридична відповідальність, правосвідомість, законність і правопорядок.

Практичні заняття: опрацювати періодичні друковані видання і підготувати повідомлення про стан справ в Україні з правовою свідомістю молоді, обґрунтувати власний погляд на причини зростання кримінальних злочинів в державі на сучасному етапі розвитку державотворення.

РОЗДІЛ ІІІ. ОСНОВИ КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВА

3.1. Основи конституційного права України

Засади конституційного ладу України. Державні символи України. Права і свободи

людини і громадянина. Громадянське суспільство. Територіальний устрій України. Державна влада.

3.2. Система органів влади в Україні (законодавча, виконавча, судова).

3.3. Місцеве і регіональне самоврядування. Автономна Республіка Крим. Відторгнення території АРК Російською федерацією та аналіз українського і міжнародного законодавства з цього приводу. Прийняття, внесення змін і доповнень і охорона Конституції України.

Практичні заняття: опрацювання тексту Конституції України від 28 червня 1996р., проведення аналізу дослідженого матеріалу та складання конспекту в зошиті основних положень матеріалу(Розділ XII - XIV).

РОЗДІЛ IV. ОСНОВИ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА

4.1. Основні засади адміністративного права

Поняття адміністративного права України.

4.2. Суб'єкти адміністративного права.

Правоздатність та дієздатність.

4.3. Система центральних органів державної виконавчої влади України.

Правові акти державного управління.

Практичні заняття: опрацювання тексту Конституції України і складання плану-конспекту відповіді на запитання: що собою являє система центральних органів державної виконавчої влади України? (Розділи V, VI.).

4.4. Адміністративні правопорушення та адміністративна відповідальність

Поняття адміністративного правопорушення. Умови адміністративних стягнень.

Види адміністративних стягнень.

Органи, що уповноважені розглядати справи про адміністративні правопорушення.

4.5. Відповідальність за окремі види адміністративних правопорушень.

Практичні заняття: на підставі Адміністративного кодексу вирішення завдань ситуативного характеру, опрацювання монографічної літератури, та матеріалів практики.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Гуртківці повинні знати:

- історію розвитку правознавства в Україні;
- форми держави, функції права, джерела права;
- норми права, їх види і структуру;
- поняття юридичної відповідальності, правосвідомості, законності та правопорядку;
- основні засади конституційного ладу України;
- гарантовані права і свободи громадянина;
- територіальний устрій України, державну владу в державі;
- систему органів влади в Україні;
- поняття адміністративного права;
- характеристику суб'єктів адміністративного права(правоздатність і дієздатність);
- поняття адміністративного правопорушення та адміністративної відповідальності;
- склад та види відповідальності за окремі види адміністративних правопорушень.

Гуртківці повинні вміти:

- користуватись законами України;
- визначати галузь права та відповідні джерела для вирішення завдань ситуативного характеру;
- користуватись фондами бібліотек, архівів, офіційними друкованими органами, інтернет-ресурсами органів законодавчої та судової влади України;
- вміти тлумачити тексти законів;
- формулювати власні думки та обгрутовувати їх нормами чинного законодавства;
- узагальнювати досліджуваний матеріал та формулювати власні пропозиції щодо вирішення запропонованої ситуації;
- надавати нескладні консультації з приводу норм чинного законодавства.

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

2-й рік навчання

Назва розділу, теми	Кількість годин		
	Теоретичні заняття	Практичні заняття	Всього
Розділ I. Вступ. Основи цивільного права			
1.1. Підведення підсумків літнього періоду	2/2/2	0/0/2	2/2/4
1.2. Мета і завдання роботи гуртка в новому навчальному році. Планування роботи.	2/2/2	0/0/2	2/2/4
1.3. Загальні засади цивільного права	2/2/6	2/2/6	4/4/12
1.4. Поняття, види і форми угод	2/4/6	2/4/6	4/8/12
1.5. Строки у цивільному праві	2/4/6	2/4/6	4/8/12
1.6. Право власності в Україні	2/4/6	2/4/6	4/8/12
1.7. Zobов'язальне право	2/4/4	2/4/4	4/8/8
1.8. Окремі види zobов'язань	2/4/6	2/4/6	4/8/12
1.9. Zobов'язання що виникають внаслідок заподіяння шкоди	2/4/6	2/4/6	4/8/12
1.10. Спадкове право	2/4/6	2/4/6	4/8/12

Розділ II. ОСНОВИ СІМЕЙНОГО ПРАВА			
2.1. Шлюб і сім'я в Україні	2/2/4	2/2/4	4/4/8
2.2. Особисті і майнові права та обов'язки подружжя	2/4/8	2/4/8	4/8/16
2.3. Припинення шлюбу. Недійсність шлюбу	2/4/6	2/4/6	4/8/12
2.4. Особисті права та обов'язки батьків і дітей	2/8/8	2/8/8	4/16/16
2.5. Опіка та піклування	1/2/4	1/2/4	2/4/8
2.6. Акти громадянського стану	1/2/6	1/2/6	2/4/12
Розділ III. ОСНОВИ ТРУДОВОГО ПРАВА			
3.1. Загальні засади трудового права України	2/4/4	2/4/4	4/8/8
3.2. Трудовий договір	2/4/6	2/4/6	4/8/12
3.3. Робочий час і час відпочинку	2/6/6	2/6/6	4/12/12
3.4. Трудові спори	2/4/6	2/4/6	4/8/12
Всього	38/74/108	34/70/108	72/144/216

РОЗДІЛ I. ВСТУП. ОСНОВИ ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА

1.1. Підведення підсумків літнього періоду

1.2. Мета і завдання роботи гуртка в новому навчальному році. Планування роботи.

Основна мета і завдання роботи гуртка. Орієнтовне календарне планування роботи на навчальний рік, час і місце проведення занять.

1.3. Загальні засади цивільного права

Поняття, предмет і джерела цивільного права. Поняття цивільних правовідносин, їх елементи і види. Підстави виникнення, зміни і припинення цивільних правовідносин. Суб'єкти цивільного права. Об'єкти цивільного права.

Практичні заняття: опрацювання тексту Цивільного кодексу України і вирішення завдань ситуативного характеру з приводу загальних засад цивільного права.

1.4. Поняття, види і форми угод.

Умови дійсності угод. Недійсність угод. Поняття представництва і його види. Повноваження представника. Представництво без повноважень.

Довіреність, її види і форми. Строки дії довіреності. Припинення довіреності.

Практичні заняття: опрацювання тексту Цивільного кодексу України і вирішення завдань ситуативного характеру з приводу поняття, видів і форм угод.

1.5. Строки у цивільному праві.

Позовна давність.

Практичні заняття: опрацювання тексту Цивільного кодексу України і вирішення завдань ситуативного характеру з приводу правового регулювання довіреності, доручення, позовної давності.

1.6. Право власності в Україні

Поняття власності й права власності. Зміст права власності. Суб'єкти і об'єкти права власності. Підстави виникнення права власності. Підстави припинення права власності.

Загальна характеристика форм права власності: індивідуальної /особистої, приватної, трудової, колективної, державної.

Поняття захисту права власності. Способи захисту права власності.

Практичні заняття: складання конспекту відповіді з питання правового регулювання форм власності в Україні законом "Про власність", вирішення завдань ситуативного характеру.

1.7. Зобов'язальне право

Поняття і види зобов'язань. Зміст зобов'язань. Сторони у зобов'язаннях. Підстави виникнення зобов'язань.

Виконання зобов'язань. Відповідальність за порушення зобов'язань.

Забезпечення виконання зобов'язань. Припинення зобов'язань.

Практичні заняття: опрацювання тексту Цивільного кодексу України і вирішення завдань ситуативного характеру з приводу зобов'язань.

1.8. Окремі види зобов'язань

Поняття і види договорів. Зміст договорів. Купівля-продаж. Дарування. Постачання. Державна закупівля сільськогосподарської продукції у фермерів та інших сільськогосподарських господарств. Майновий найом. Найом жилого приміщення. Безоплатне користування майном. Підряд на капітальне будівництво. Перевезення. Державне страхування. Позика. Розрахункові й кредитні відносини. Доручення. Комісія. Схов. Довічне утримання. Сумісна діяльність.

Практичні заняття: опрацювання тексту Цивільного кодексу України і вирішення завдань ситуативного характеру з приводу окремих видів зобов'язань.

1.9. Зобов'язання що виникають внаслідок заподіяння шкоди

Поняття зобов'язань, що виникають внаслідок заподіяння шкоди. Загальні підстави відповідальності за заподіяння шкоди. Відповідальність організації за шкоду, заподіяну з вини її працівників. Відповідальність за шкоду, заподіяну незаконними діями державних і громадських організацій, службових осіб, органів дізнання, попереднього слідства, прокуратури і суду.

Відповідальність за шкоду, заподіяну у стані крайньої необхідності, неповнолітніми, недієздатними.

Відповідальність за шкоду, заподіяну джерелом підвищеної небезпеки, заподіяну спільно. Відповідальність за пошкодження здоров'я і смерть громадянина.

Практичні заняття: опрацювання тексту Цивільного кодексу України і вирішення завдань ситуативного характеру з приводу зобов'язань що виникають внаслідок заподіяння шкоди.

1.10. Спадкове право

Поняття спадкового права. Час і місце відкриття спадщини. Спадкоємство за законом. Спадкоємство за заповітом. Прийняття спадщини. Перехід спадщини до держави. Спадкоємство окремих видів майна.

Охорона спадщини. Оформлення спадкових прав.

Практичні заняття: опрацювання законодавства про спадок і вирішення завдань ситуативного характеру з приводу спадку.

РОЗДІЛ II. ОСНОВИ СІМЕЙНОГО ПРАВА

2.1. Шлюб і сім'я в Україні

Поняття і принципи сімейного права. Поняття, порядок і умови укладання шлюбу.

Практичні заняття: опрацювання шлюбного шлюб і см'ю в Україні.

2.2. Особисті і майнові права та обов'язки подружжя.

Підстави виникнення, зміни та припинення майнових прав між подружжям: законодавче регулювання, проблеми та колізії права.

Практичні заняття: опрацювання шлюбного законодавства про особисті і майнові права та обов'язки подружжя і вирішення завдань ситуативного характеру.

2.3. Припинення шлюбу. Недійсність шлюбу.

Підстави припинення шлюбу: аналіз українського та зарубіжного законодавства.

Практичні заняття: опрацювання шлюбного законодавства про припинення шлюбу, недійсність шлюбу.

2.4. Особисті права та обов'язки батьків і дітей.

Права батьків і дітей на майно. Аліментні обов'язки батьків, дітей, інших членів сім'ї та родичів. Усиновлення/удочеріння/.

Практичні заняття: опрацювання шлюбного законодавства про права та обов'язки батьків і дітей і вирішення завдань ситуативного характеру.

2.5. Опіка та піклування.

Правове регулювання та проблеми реалізації норм права про опіку та піклування.

Практичні заняття: опрацювання шлюбного законодавства про опіку та піклування і вирішення завдань ситуативного характеру.

2.6. Акти громадянського стану

Реєстрація народження, смерті, шлюбу, розірвання шлюбу, усиновлення/удочеріння/, встановлення батьківства, зміни імені, по батькові і прізвища.

Практичні заняття: опрацювання шлюбного законодавства про акти громадянського стану і вирішення завдань ситуативного характеру.

РОЗДІЛ III. ОСНОВИ ТРУДОВОГО ПРАВА

3.1. Загальні засади трудового права України

Поняття трудового права та його основні принципи. Джерела трудового права. Поняття, види, суб'єкти, зміст, підстави виникнення, зміни і припинення трудових правовідносин.

Основи правового становища професійних спілок в Україні.

Трудовий колектив підприємства і його повноваження.

Порядок укладання і дії колективних договорів.

Практичні заняття: опрацювання шлюбного законодавства про загальні засади трудового права України і вирішення завдань ситуативного характеру.

3.2. Трудовий договір

Поняття, значення і сторони трудового договору й контракту. Документи, які необхідні при прийнятті на роботу. Зміст трудового договору. Випробування при прийомі на роботу.

Форми і сторони трудового договору. Тимчасова і сезонна робота. Сумісництво. Порядок ведення трудових книжок.

Правове становище осіб, що закінчили професійні, професійно-технічні та вищі навчальні заклади. Поняття і види переведення на іншу роботу. Підстави припинення трудового договору. Правове регулювання зайнятості населення.

Практичні заняття: опрацювання шлюбного законодавства про трудовий договір і вирішення завдань ситуативного характеру.

3.3. Робочий час і час відпочинку

Поняття робочого часу. Нормальна тривалість робочого часу. Скорочений і неповний робочий день. Ненормований робочий день. Правове регулювання надурочних робіт. Облік робочого часу. Поняття і види часу відпочинку. Перерви протягом робочого дня. Щоденний відпочинок. Щотижневі вихідні дні. Святкові й неробочі дні.

Основні й додаткові відпустки, їх тривалість і порядок надання. Відпустки без збереження заробітної плати. Пільги особам, що навчаються без відриву від виробництва.

Практичні заняття: опрацювання шлюбного законодавства про робочий час і час відпочинку і вирішення завдань ситуативного характеру.

3.4. Трудові спори

Поняття і причини трудових спорів. Органи, що розглядають трудові спори. Підвідомчість трудових спорів. Комісії з трудових спорів/КТС/. Виконання рішення

КТС з трудових спірів. Підвідомчість трудових спорів суду. Строки звернення за вирішенням трудових спорів.

Поновлення на роботі неправильно звільнених і неправильно переведених працівників. Оплата за вимушений прогул. Порядок вирішення трудових спорів/конфліктів/.

Практичні заняття: опрацювання шлюбного законодавства про трудові спори і вирішення завдань ситуативного характеру.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Гуртківці повинні знати:

- предмет, метод, систему та джерела цивільного права України;
- характеристику суб'єктів цивільного права;
- особливості визнання чинним законодавством дійсності, недійсності угод;
- поняття представництва та умови його юридичного оформлення;
- основні засади оформлення довіреності;
- гарантовані законом строки позовної давності;
- основи законодавства про власність в Україні;
- розуміти існуючу систему зобов'язань;
- окремі види цивільних зобов'язань;
- характеристику системи сімейного права України;
- законодавчо закріплені особисті і майнові права та обов'язки подружжя;
- основні положення трудового законодавства з метою як гарантування власних прав та свобод, так і захисту оточуючих суб'єктів трудового права;
- розуміти загальні засади захисту трудових прав в Україні.

Гуртківці повинні вміти:

- користуватись законами України;
- визначати галузь права та відповідні джерела для вирішення завдань ситуативного характеру;
- користуватись фондами бібліотек, архівів, офіційними друкованими органами, інтернет-ресурсами органів законодавчої та судової влади України;
- вміти тлумачити тексти законів;
- формулювати власні думки та обгрутовувати їх нормами чинного законодавства;

- узагальнювати досліджуваний матеріал та формулювати власні пропозиції щодо вирішення запропонованої ситуації;
- надавати нескладні консультації з приводу норм чинного законодавства.

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

3-й рік навчання

Назва розділу, теми	Кількість годин		
	Теоретичні заняття	Практичні заняття	Всього
Розділ I. Вступ. Основи права соціального забезпечення			
1.1. Підведення підсумків літнього періоду	2/2/2	0/0/2	2/2/4
1.2. Мета і завдання роботи гуртка в новому навчальному році. Планування роботи.	2/2/2	0/0/2	2/2/4
1.3. Загальні засади права соціального забезпечення в Україні	4/6/8	4/6/8	8/12/16
1.4. Види державних пенсій і допомог	4/4/8	4/4/8	8/8/16
1.5. Заробітна плата. Гарантії та компенсації. Поняття заробітної плати.	6/6/8	6/6/8	12/12/16

1.6. Трудова дисципліна. Матеріальна відповідальність працівників.	4/6/8	4/6/8	8/12/16
Розділ II. Основи цивільного й арбітражного процесу			
1.8. 2.1. Порядок розгляду цивільних справ	4/4/8	4/4/8	8/8/16
2.2. Порядок розгляду господарських справ	2/8/8	2/8/8	4/16/16
2.3. Нотаріат в Україні	2/6/8	2/6/8	4/12/16
Розділ III. Основи кримінального права			
3.1. Загальні засади кримінального права України	2/6/8	2/6/8	4/12/16
3.2. Відповідальність за окремі види злочинів	2/10/12	2/10/12	4/20/24
3.3. Злочини у сфері торгівлі та комерційної діяльності, громадського харчування	2/6/12	2/6/12	4/12/24
Розділ IV. Основи екологічного права			
4.1. Загальна характеристика правового регулювання охорони навколишнього природного середовища	2/8/16	2/8/16	4/16/32
Всього	38/74/108	34/70/108	72/144/216

РОЗДІЛ I. ВСТУП. ОСНОВИ ПРАВА СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1.1. Підведення підсумків літнього періоду

1.2. Мета і завдання роботи гуртка в новому навчальному році. Планування роботи.

Основна мета і завдання роботи гуртка. Орієнтовне каледарне планування роботи на навчальний рік, час і місце проведення занять.

1.3. Загальні засади права соціального забезпечення в Україні

Поняття права соціального забезпечення. Права громадян у сфері соціального забезпечення. Система органів соціального забезпечення України. Види соціального забезпечення.

Практичні заняття: опрацювання законодавства про загальні засади права соціального забезпечення в Україні і вирішення завдань ситуативного характеру.

1.4. Види державних пенсій і допомог

Поняття і види трудових пенсій. Пенсії за віком. Умови призначення пенсій за віком. Пенсії за віком на пільгових умовах. Розміри пенсій за віком. Надбавки до пенсій за віком. Пенсії по інвалідності. Розміри пенсій по інвалідності. Надбавки до пенсії по інвалідності.

Пенсії у разі втрати годувальника. Поняття непрацездатності й перебування на утриманні. Члени сім'ї, які мають право на пенсію у разі втрати годувальника. Розміри пенсій.

Пенсії за вислугу років. Підстави пенсійного забезпечення за вислугу років. Працівники, які мають право на пенсію за вислугу років. Розміри пенсій за вислугу років.

Соціальні пенсії. Громадяни, які мають право на соціальну пенсію. Розміри соціальних пенсій.

Допомоги. Допомога по тимчасовій непрацездатності. Допомога по вагітності і пологах. Допомога на дітей. Допомога по безробіттю. Допомога на поховання. Умови їх призначення та розміри.

Практичні заняття: опрацювання законодавства про державні пенсії і допомоги в Україні і вирішення завдань ситуативного характеру.

1.5. Заробітна плата. Гарантії та компенсації. Поняття заробітної плати.

Тарифна система. Тарифно-кваліфікаційні довідники. Тарифні сітки, тарифні ставки. Схема посадових окладів.

Форми і системи заробітної плати. Почасова система заробітної плати. Відрядна система заробітної плати. Загальна характеристика преміальної системи оплати праці.

Нормування праці. Норми виробітку/норми часу/, норми обслуговування, відрядні розцінки.

Оплата праці у надурочний час, у святкові дні, у нічний час, при простої, при виготовленні продукції, що виявилася браком. Порядок і строки виплати заробітної плати.

Обмеження утримань із заробітної плати.

Практичні заняття: опрацювання законодавства про заробітну плату, гарантії та компенсації і вирішення завдань ситуативного характеру.

1.6. Трудова дисципліна. Матеріальна відповідальність працівників.

Поняття дисципліни праці. Правове регулювання внутрішнього трудового розпорядку. Правила внутрішнього трудового розпорядку. Статути про дисципліну. Правила технічної експлуатації. Службові інструкції. Заохочення за зразкове виконання трудових обов'язків.

Дисциплінарна відповідальність працівників за порушення трудової дисципліни. Дисциплінарні стягнення та порядок їх накладання і зняття.

Поняття матеріальної відповідальності працівників. Підстава і умови матеріальної відповідальності працівників. Види матеріальної відповідальності. Договори про повну матеріальну відповідальність і умови їх укладання. Порядок відшкодування підприємству шкоди, завданої працівником.

Практичні заняття: опрацювання законодавства про трудову дисципліну, матеріальну відповідальність працівників і вирішення завдань ситуативного характеру.

РОЗДІЛ II. ОСНОВИ ЦИВІЛЬНОГО Й АРБІТРАЖНОГО ПРОЦЕСУ

2.1. Порядок розгляду цивільних справ

Підвідомчість і підсудність цивільних справ. Представництво в суді. Судові витрати і процесуальні строки. Підготовка цивільних справ і розгляд у суді. Перегляд справ у касаційному і наглядовому порядку. Виконання судових рішень.

Практичні заняття: опрацювання законодавства про порядок розгляду цивільних справ і вирішення завдань ситуативного характеру.

2.2. Порядок розгляду господарських справ

Організація арбітражних судів в Україні. Доарбітражне врегулювання господарських спорів. Підвідомчість господарських спорів і компетенція арбітражних судів щодо їх вирішення. Учасники арбітражного процесу. Докази в арбітражному процесі. Арбітражні витрати та процесуальні строки. Подання позову, порушення провадження у справі та підготовка матеріалів до розгляду в засіданні арбітражного суду. Вирішення господарських спорів. Перевірка рішень, ухвал, постанов у порядку нагляду та за нововиявленими обставинами. Виконання рішень, ухвал, постанов арбітражного суду.

Практичні заняття: опрацювання законодавства про порядок розгляду господарських справ і вирішення завдань ситуативного характеру.

2.3. Нотаріат в Україні

Система нотаріальних органів і їх компетенція. Загальні правила вчинення нотаріальних дій. Порядок вчинення окремих видів нотаріальних дій(посвідчення заповіту, видача свідоцтв про право на спадщину, проведення нотаріальних написів).

Практичні заняття: опрацювання законодавства про нотаріат і вирішення завдань ситуативного характеру.

РОЗДІЛ III. ОСНОВИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА

3.1. Загальні засади кримінального права України

Поняття злочину. Підстави кримінальної відповідальності. Склад злочину. Покарання і його види.

Практичні заняття: опрацювання законодавства про кримінальне право і вирішення завдань ситуативного характеру.

3.2. Відповідальність за окремі види злочинів

Державні злочини. Злочини проти власності. Злочини проти життя, здоров'я, волі й гідності особи. Злочини проти політичних і трудових прав громадян. Господарські злочини. Службові злочини. Злочини проти правосуддя. Злочини проти порядку управління. Злочини проти громадської безпеки, громадського порядку та здоров'я людей. Військові злочини.

3.3. Злочини у сфері торгівлі та комерційної діяльності, громадського харчування.

Практичні заняття: опрацювання законодавства про відповідальність за окремі види злочинів і вирішення завдань ситуативного характеру.

РОЗДІЛ IV. ОСНОВИ ЕКОЛОГІЧНОГО ПРАВА

4.1. Загальна характеристика правового регулювання охорони навколишнього природного середовища

Право власності на природні ресурси. Об'єкти правової охорони навколишнього середовища. Основні принципи охорони навколишнього середовища. Екологічні права та обов'язки громадян щодо охорони навколишнього середовища.

Практичні заняття: опрацювання законодавства про загальну характеристику правового регулювання охорони навколишнього природного середовища і вирішення завдань ситуативного характеру.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Гуртківці повинні знати:

- предмет, метод, систему та джерела соціального забезпечення в Україні;
- характеристику суб'єктів соціального забезпечення;
- особливості визнання чинним законодавством пенсій і допомог;
- поняття неприцездатності й перебування на утриманні;
- основні засади соціальних пенсій, допомог;
- гарантовані законом права на заробітну плату;
- основи законодавства про трудову дисципліну і матеріальну відповідальність;
- розуміти існуючу систему цивільного і арбітражного процесу в Україні;
- окремі види цивільних проваджень;
- характеристику системи кримінального права України;

- законодавчо закріплені норми поняття злочину, склад;
- основні положення окремих видів злочинів з метою як гарантування власних прав та свобод, так і захисту оточуючих суб'єктів кримінального права;
- розуміти загальні засади екологічного права України.

Гуртківці повинні вміти:

- користуватись законами України;
- визначати галузь права та відповідні джерела для вирішення завдань ситуативного характеру;
- користуватись фондами бібліотек, архівів, офіційними друкованими органами, інтернет-ресурсами органів законодавчої та судової влади України;
- вміти тлумачити тексти законів;
- формулювати власні думки та обгрутовувати їх нормами чинного законодавства;
- узагальнювати досліджуваний матеріал та формулювати власні пропозиції щодо вирішення запропонованої ситуації;
- надавати нескладні консультації з приводу норм чинного законодавства.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Конституція України від 28.08.1996р.- Київ.- 2014р.
2. Кодекс про адміністративні правопорушення України
3. Цивільний кодекс України.
4. Кодекс законів про працю України.-Харків.- 2014р.
5. Основы государства и права.-Харьков.-"Основа".-2014г.
6. Михайленко А.Р. Основы государства и права.- Киев.-"Право".-2014г.
7. Бажанов М.Г. Уголовное право Украины.-Днепрпетровск.-Пороги.- 2013г.
8. Правові джерела України-№1.-1994р.-Київ.- "Право".
9. Уголовный кодекс Украины.- Киев.-"Право".-2013г.
10. Кримінальний кодекс України.- Київ.- "Україна".-2014р.
11. Административный кодекс Украины.- Харьков.- Неофит.- 2014г.
12. Закон України "Про прокуратуру".- Харків.-" Рита".-1993р.
13. Закон України "Про власність".-Київ.- "Альтерпрес".- 1992р.
14. Закон України "Про підприємництво"// Відомості Верховної Ради України, 1991р.,14,ст.168.

15. Закон України "Про статус та соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи."// Відомості Верховної Ради України,1991р.,N_16,ст.260.
16. Закон України "Про зайнятість населення".//Відомості Верховної Ради України.- 1991р.-N 14.-ст.170.
17. Земельний кодекс України від 13 березня 1992р..//Голос України.-1992 р.-5 травня.
18. Закон України "Про Арбітражний суд" від 4 червня 1991р..//Відомості Верховної Ради України.-1991р.-N36.-ст.469.